

Baantjer & De Waal

Oud-rechercheur Appie Baantjer en rechercheur Simon de Waal schreven samen de politieroman *Een Rus in de Jordaan*. De Waal: 'Jij schept er een duivels genoeg in het mij moeilijk te maken.' Baantjer: 'Je moet het wel spannend houden.'

MAARTEN MOLL



Simon de Waal (links) en Appie Baantjer. 'We vertelden elkaar niets als we aan een hoofdstuk aan het schrijven waren.'

FOTO KLAAS FOPMA

overvallen elkaar

Ze eten appeltaart in café-restaurant Winkel op de Noordermarkt, waar de beste appeltaart van de stad schijnt te worden geserveerd. Appie Baantjer (1923), de ex-hoofdagent-rechercheur die veertig dienstjaren bij bureau Warmoesstraat werkte, heeft zijn stuk taart bijna op en zit wat te foeteren als zijn tijd bij de politie ter sprake komt. 'Dan had ik een proces-verbaal van veertig, vijftig pagina's getikt, en dan maakten ze bij justitie een fout waardoor de verdachte weer vrij kwam. Tuig! Mijn vrouw kon daar zo kwaad over worden. We zijn meer dan vijftig jaar samen geweest, maar

met De Cock, ik schreef er twee per jaar. 'Later misschien?' zei ik. Twee jaar geleden overleed mijn vrouw. Ik was ook klaar met De Cock na zeventig boeken. Ik heb een hele tijd niet geschreven, ik had geen zin meer, ik had nergens meer zin in.' De Waal: 'Tot je me op een gegeven moment belde en zei dat je het nu wel leuk zou vinden samen iets te schrijven. Twee weken later belde je weer en had je het eerste hoofdstuk af.' Baantjer: 'Dat was een voorwaarde, ik deed het alleen als ik het eerste hoofdstuk zou mogen schrijven.' De Waal: 'Hij wil de regie in handen houden, hè. Hij blijft een poli-

De Waal: 'De boef. Ik beschrijf een enig kind, hij komt met een zus aan'

tieagent. Maar ik heb geen druk op hem uitgeoefend. We moesten ook kijken hoe het zou lopen. Maar we hebben enorm veel lol gehad tijdens het schrijven, en dat merk je volgens mij ook als je het boek leest.' Baantjer: 'Ik vond het meteen weer leuk om te schrijven.' De Waal: 'Dat eerste hoofdstuk was meteen heel goed. Hij liet zijn overleden vrouw met hem praten. Dat was een gouden vondst. Vernieuwend, en het gaf ook diepgang aan het verhaal.' Baantjer: 'Na een paar hoofdstukken hadden we het gevoel dat het goed zou worden.' De Waal: 'Ik ging na ieder hoofdstuk bij je op bezoek in Medemblik en dan kletsten we wat over het verhaal...'

Baantjer: 'Als je maar tompoezen meebracht.' De Waal: '...om daarna te praten over van alles wat we bij de politie hadden meegemaakt.' Baantjer: 'Zet twee rechercheurs bij elkaar en je hebt een boek.' De Waal: 'Joop van Riessen heeft ook een politieroman geschreven.' Baantjer: 'Van Riessen was geen rechercheur, maar een baas.' De Waal: 'De natuurlijke vijand. Maar wel een van de betere bazen.' Baantjer: 'Ik snap niet waarom niet meer rechercheurs schrijven.' De Waal: 'Misschien omdat ze te veel aan de ambtelijke taal gewend zijn in de processen-verbaal. Aan wat ze allemaal meemaken kan het niet liggen.'

Ze leerden elkaar kennen na een televisie-interview van Baantjer, begin jaren negentig. Hij zei, op een vraag over de verfilming van zijn boeken, dat in Nederland te weinig

goede scriptschrijvers waren. De Waal: 'De volgende dag belde ik je op. Als jij iemand zoekt, dan wil ik het wel doen, zei ik.' Baantjer: 'Je was net telaar, ik had net de rechten op het personage De Cock verkocht aan John de Mol.' De Waal: 'Zo ben ik bij John de Mol terechtgekomen. Ik heb alle twaalf seizoenen meegeschreven aan de televisieserie *Baantjer*.' Baantjer: 'En nu schrijven we samen.' De Waal: 'Hij is een boef hoor, die Baantjer. Weet je nog dat ik van dat vermoorde hoertje een enig kind had gemaakt? Voerde jij een hoofdstuk later doodleuk een zus van die vrouw op. Hij schept er een duivels genoeg in het mij moeilijk te maken.'

Baantjer: 'Je moet het wel spannend maken, elkaar scherp houden.' De Waal: 'We vertelden elkaar niets als we aan een hoofdstuk aan het schrijven waren. Zo verras je elkaar, en dat maakte het ook zo verdomde leuk om te doen.'

In *Een Rus in de Jordaan* komt ook de generatiekloof tussen beide mannen naar voren. In het boek drukt Peter van Opperdoes de ogen dicht van een lijk dat op straat ligt. Jacob begint te stuteren. 'Wat doe je nou!' schreeuwde hij. Hij is bang dat er bewijsmateriaal verloren gaat. Baantjer: 'Als we in mijn tijd beschikking hadden gehad over dna, had ik veel meer moorden opgelost. Jij bent bij de politie opgegroeid met moderne opsporingstechnieken.' De Waal: 'Toen jij stopte, kwam ik bij de politie.' Baantjer: 'Politiewerk is altijd een strijd tussen hart en hersens.' De Waal: 'Dat leer je bij de recher-

che. Dat met die ogen is opsporingstechnisch gezien niet goed, natuurlijk. Vanuit menselijk oogpunt is het goed te begrijpen. Een tijdje geleden zaten we met een lijk dat uit het water haalden. Voor de identificatie had men het gebit nodig. De odontoloog zei: 'Haal de kaken er maar uit en stuur maar op.' Maar er was geen sprake van een misdrijf, en je wilt niet weten hoe je een lijk toetakelt door de kaken eruit te slopen. Ik weigerde een lichaam zo aan de familie terug te geven. Toen is de odontoloog naar het ziekenhuis gekomen. Heel netjes, maar het is niet volgens de regels,

Baantjer: 'Je moet het wel spannend maken, elkaar scherp houden'

Baantjer: 'In de jaren vijftig had je die spiritusdrinkers. Er was er één overleden in de cel van het bureau Linnaeusstraat. Hebben we hem in het plantsoentje voor het bureau gelegd en de GG&GD gebeld. 'Er ligt hier een man voor het bureau.' Daar deed de commissaris gewoon aan mee, hoor.' De Waal: 'Nu is dat echt ondenkbaar.' Baantjer: 'Dan hoor je te zeggen: 'Toen kon dat nog.'

Baantjer & De Waal: Een Rus in de Jordaan. Uitgeverij Lebowski, €9,95